

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
АГЕНЦИЈА ЗА РЕГУЛИРАЊЕ НА
ЖЕЛЕЗНИЧКИОТ СЕКТОР

ИЗВЕШТАЈ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА ГОДИШНАТА ПРОГРАМА ЗА РАБОТА И РАЗВОЈ НА АГЕНЦИЈАТА ЗА РЕГУЛИРАЊЕ НА ЖЕЛЕЗНИЧКИОТ СЕКТОР ЗА 2011 ГОДИНА

* Извештајот е изготвен согласно член 109 од Законот за железничкиот систем (“Службен весник на Република Македонија” бр. 48/10 и 23/11) со кој е утврдена обврска Агенцијата за регулирање на железничкиот сектор најдоцна до 31 март во тековната година да достави Извештај за реализација на годишната програма за работа и развој за претходната година до Собранието на Република Македонија за добивање согласност.

Скопје
март, 2012 година

Содржина

1) Вовед

2) Основање и надлежност на Агенцијата

3) Начин на работа на Агенцијата

3.1. Органи на Агенцијата (организациска поставеност)

3.2. Финансирање

4) Состојба на пазарот на железничките услуги

5) Извештај за реализација на годишната програма за работа и развој на Агенцијата за 2011 година

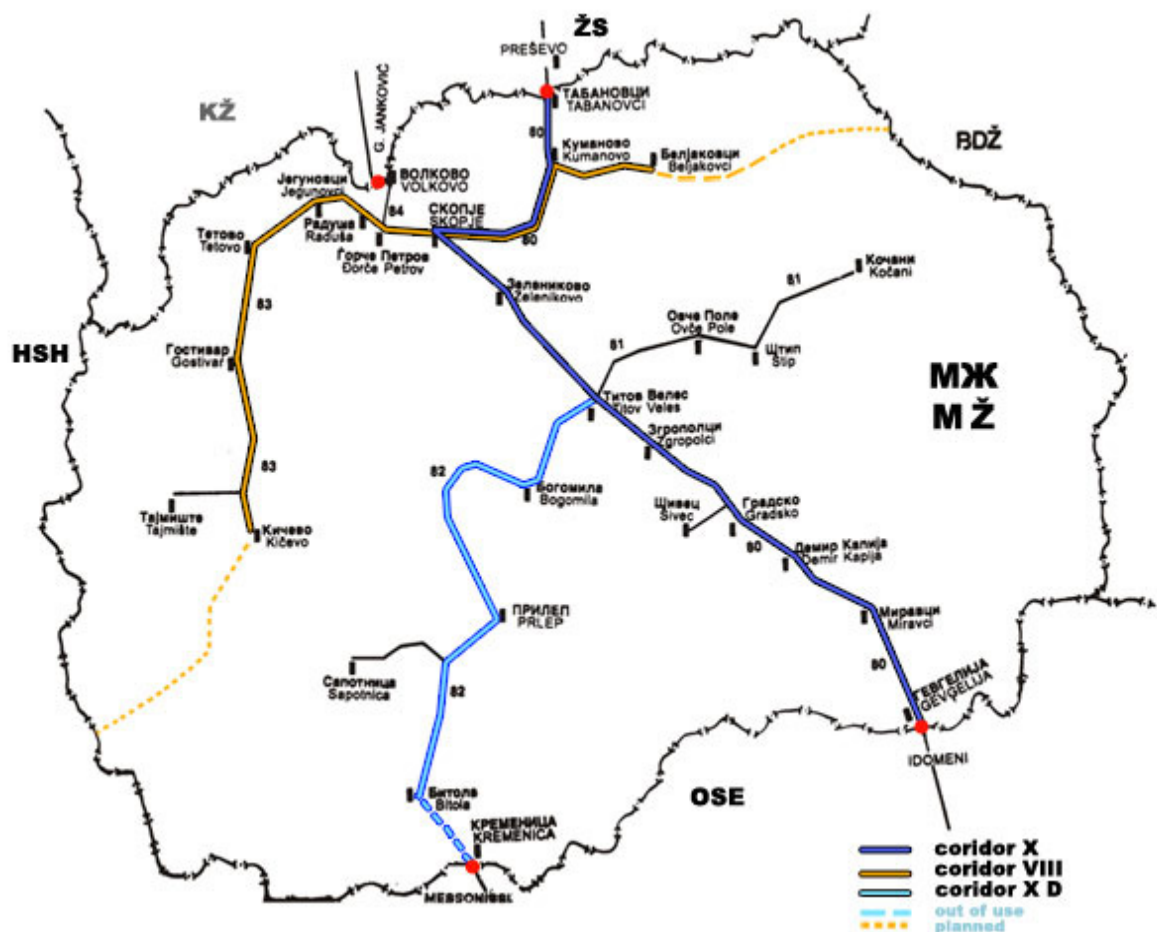
- 1. Дозволи за вршење јавен железнички превоз и дозволи за управување со железничката инфраструктура;**
- 2. Решавање по жалби на железничкиот превозник по актите донесени од управителот на инфраструктурата;**
- 3. Контрола на квалитетот на услугите и почитувањето на правата на патниците;**
- 4. Тековни активности на Агенцијата во 2011 година;**
- 5. Развојни активности на Агенцијата во 2011 година;**
- 6. Изработка на студии, елаборати, анализи, анкети, мислења и предлози;**
- 7. Соработка со национални државни органи и регулаторни тела;**
- 8. Соработка со меѓународни органи и организации, како и со странски регулаторни тела од областа на железниците;**

1. Вовед

Агенцијата за регулирање на железничкиот сектор е надлежна за функционирање согласно законските надлежности во рамките на железничкиот сектор во Република Македонија.

Како независен регулаторен орган кој одговара за својата работа пред Собранието на Република Македонија, Агенцијата има значајна улога во осигурување на недискриминаторски и фер пристап до железничката инфраструктура и вршење мониторинг на пазарот на железнички услуги.

Република Македонија е крстосница која врзува три меѓународни коридори – Коридор X од Салцбург до Солун, Коридор Xd кој е разгранок/алтернатива на Коридорот X и Коридорот VIII од Албанија до Бугарија кој се уште не е целосно завршен.

Македонската железничка мрежа во моментот се состои од четири главни линии, со вкупна должина од 699км единечен колосек, од кои само пругата по Коридорот X во должина од 215км е електрифицирана. Коридорот X е најискористен и учествува со околу 57% од патничкиот сообраќај (изразено во патнички километри) и со околу 96% на товарен сообраќај (изразено во тони/км).

Од аспект на состојба на пазарот на железнички услуги, со трансформацијата на Македонски железници во 2007 година, во Република Македонија постојат два железнички автономни ентитети - ЈП МЖ Инфраструктура Скопје, како управител на железничката инфраструктура и МЖ Транспорт АД Скопје како единствен железнички превозник.

Предностите на железничкиот сообраќај од аспект на економска ефикасност (евро/тон/км и евро/патник/км) и од аспект на еколошка прифатливост (особено за градски средини) ги насочуваат развојните текови на копнениот транспорт се повеќе кон железниците.

Во услови на постоење на еден железнички превозник и еден управител на инфраструктурата, задачата на Агенцијата е да ги регулира односите меѓу овие две компании, како и да придонесува во прилагодувањето и развојот на железничкиот систем во согласност со најдобрите европски практики и регулативата од областа на железницата.

2. Основање и надлежности на Агенцијата

Агенцијата за регулирање на железничкиот сектор е независно регулаторно тело во областа на железничките услуги, која е основана како самостојно и непрофитно правно лице кое врши јавни овластувања. Агенцијата се стекна со статус на правно лице и започна со работа на 27.02.2009 година. Надлежностите на Агенцијата се пропишани со Законот за железничкиот систем (“Службен весник на Република Македонија” бр. 48/10 и 23/11) и таа за својата работа одговара пред Собранието на Република Македонија.

Согласно член 97 од Законот за железничкиот систем, за остварување на надлежностите од својот делокруг, Агенцијата е надлежна:

- да издава дозволи за вршење јавен железнички превоз и дозволи за управување со железничката инфраструктура и води регистар на дозволи;
- за контрола на квалитетот на железничките услуги дадени од превозниците и управителите на инфраструктурата;
- да презема мерки потребни да осигура дека правата на патниците се почитуваат;
- да обезбеди дека надоместокот за пристап до инфраструктурата утврден од управителот на инфраструктурата е недискриминаторски, согласно Законот за железничкиот систем;
- да презема мерки за спречување на неправично и дискриминаторско однесување на управителот на инфраструктурата и секој превозник или барател за доделување на инфраструктурен капацитет;
- да презема мерки за спречување на неправично и дискриминаторско однесување меѓу два или повеќе превозника при давањето на услуги во железничкиот превоз;
- да презема мерки за неправично и дискриминаторско применување на објавата на мрежа и рамковните договори;
- за одобрување на наплата на надоместок во случај на заситена инфраструктура, ако планот за капацитети не може да се реализира или понудените решенија се неекономични и финансиски неисплатливи;
- за контрола на пристап и користење на објекти и стабилни постројки со кои не управува управителот на инфраструктурата, а кои се регулираат со договор меѓу давател на услуга и еден или повеќе превозници;

- да го набљудува железничкиот пазар со цел да ја анализира конкуренцијата меѓу различните видови превоз и
- да врши мониторинг на конкуренцијата на пазарот на железнички услуги, вклучувајќи го и пазарот за превоз на стока по железница.

Агенцијата одлучува во жалбена постапка, по поднесена жалба од страна на барател, доколку истиот смета дека бил неправично третиран, дискриминиран или на некој начин оштетен и не се согласува со одлуката донесена од управителот на инфраструктурата, а во врска со:

- објавата на мрежа,
- критериумите содржани во објавата на мрежа,
- процесот за доделување на инфраструктурните капацитети и постигнатите резултати,
- планот за наплата,
- висината или структурата на надоместокот за пристап до железничката инфраструктура и
- договорите за пристап согласно член 65 од Законот за железничкиот систем.

3. Начин на работа на Агенцијата

Работата на Агенцијата е јавна и се заснова на принципите на законитост, стручност, професионалност, транспарентност и одговорност во работењето.

Агенцијата континуирано соработува и разменува информации за својата работа, како и за практиките за усогласување на принципите за одлучување со регулаторните тела за железници на други држави, како и со Меѓународното здружение за железници (UIC) и Европската Агенција за Железници (ERA). Исто така, Агенцијата соработува со државните тела и органи одговорни за хармонизација на националната регулатива со регулативата на Европската Унија.

Агенцијата во својата работа, а заради унапредување и развој на железничкиот сообраќај и транспорт во Република Македонија, постапува согласно препораките на Европската Унија, како најдобри европски практики.

3.1. Органи на Агенцијата

Органи на Агенцијата се Управен одбор и директор на Агенцијата.

Управен одбор – составен од три члена, од кои еден е претседател на Управниот одбор. Претседателот и членовите на Управниот одбор ги именува Собранието на Република Македонија, на предлог на Комисијата за прашања на изборите и именувањата на Собранието на Република Македонија, со мандат од четири години, со можност за уште еден мандат.

Управниот одбор одлучува на седници кои ги свикува претседателот на Управниот одбор. Седниците се јавни, но по исклучок, Управниот одбор може да одлучи дали седницата или расправата по некоја точка ќе биде затворена за јавноста. Одлуките на Управниот одбор се донесуваат со мнозинство гласови од вкупниот број членови на Управниот одбор.

Директор на Агенцијата раководи со работата на Агенцијата и е одговорен за законитото работење на Агенцијата. Директорот е именуван од страна на Управниот одбор по пат на јавен конкурс, со мандат од четири години и можност за уште еден реизбор.

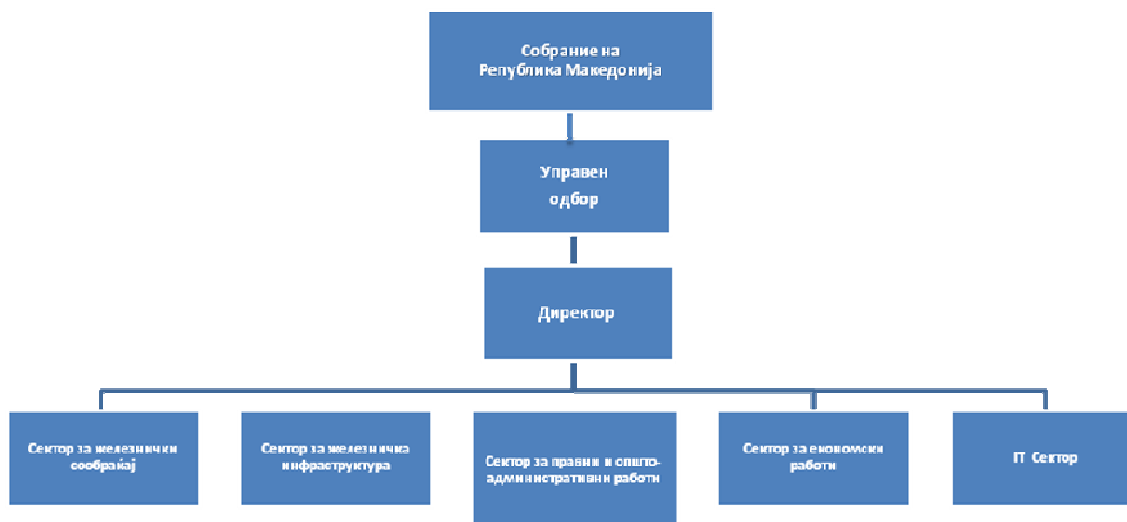
Организационите единици за вршење на стручните работи за потребите на Агенцијата се:

- 1) Сектор за железнички сообраќај,
- 2) Сектор за железничка инфраструктура,
- 3) Сектор за економски работи,
- 4) Сектор за правни и општо-административни работи и
- 5) Сектор за информатика.

Во текот на 2011 година, Агенцијата имаше 4 вработени.¹

¹ Директор на Агенцијата, Раководител на сектор за железнички сообраќај, Советник за правно-нормативни работи и Советник за економски прашања. Агенцијата се уште нема вработени во Секторот за железничка инфраструктура и ИТ секторот.

Организациска поставеност на Агенцијата за регулирање на железничкиот сектор

3.2. Финансирање

Согласно член 94 и 95 од Законот за железничкиот систем, Агенцијата е основана како самостојно и непрофитно правно лице со јавни овластувања утврдени со споменатиот закон. Средствата за работа на Агенцијата се обезбедуваат од наплата на годишна такса за регулирање на пазарот на железничките услуги, и тоа 1,5% од остварениот годишен надоместок за користење на железничката инфраструктура, од кои 30% се наплаќаат од управителот на инфраструктурата односно ЈП МЖ Инфраструктура Скопје и 70% од железничкиот превозник односно МЖ Транспорт АД Скопје. Агенцијата работи со и има своја сметка.

Следствено, Агенцијата за регулирање на железничкиот сектор ги почитува одредбите содржани во Законот за сметководство на непрофитни организации и други акти кои се однесуваат на непрофитни правни лица, во согласност со позитивните правни прописи во Република Македонија.

4. Состојба на пазарот на железнички услуги

На пазарот на железнички услуги во Република Македонија во моментот има 2 железнички компании односно Јавното Претпријатие Македонски Железници Инфраструктура Скопје (ЈПМЖИ), како управител на инфраструктурата и Македонски Железници Транспорт АД Скопје (МЖТАД), како железнички превозник.

Агенцијата согласно член 97, став 1 од Законот за железничкиот систем има обврска да го набљудува железничкиот пазар со цел да ја анализира конкуренцијата меѓу различните видови на превоз и да врши мониторинг на конкуренцијата на пазарот на железничките услуги, вклучувајќи го и пазарот за превоз на стока по железница.

Податоците кои Агенцијата ги користи при анализата на железничкиот пазар се податоци кои ги добива од управителот на железничката инфраструктура, железничкиот превозник, како и податоци од извештаите на Државниот завод за статистика.

Од анализата на расположливите податоци на железничкиот пазар, како и другите видови на превоз, добиен е следниот преглед:

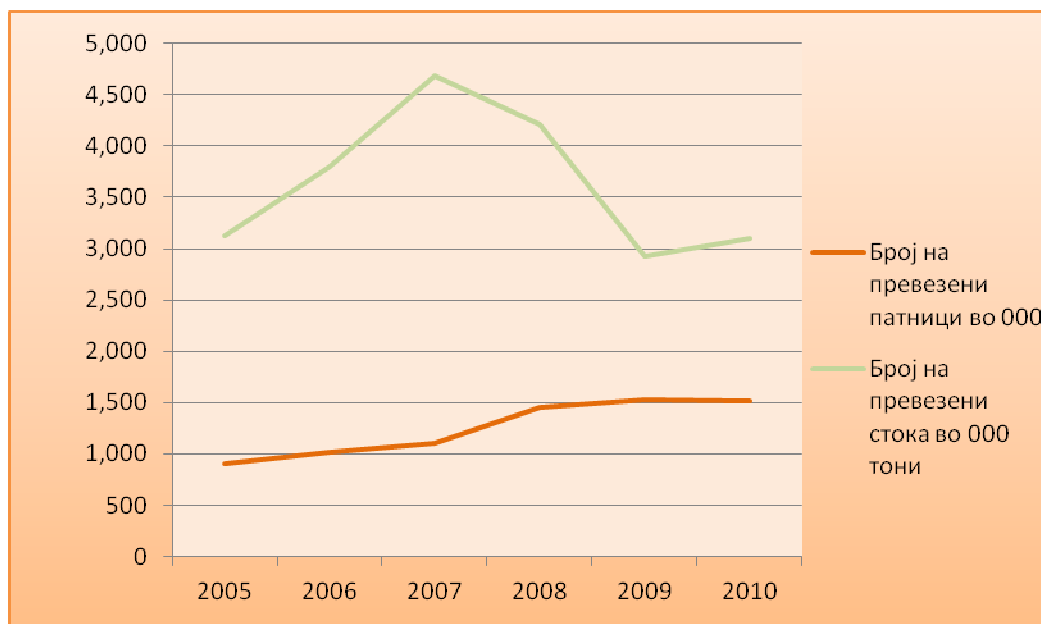
- Обем на превезени патници и стока со железници

Табела 1. Број на превезени патници во 000 и обем на превезена стока во 000 тони

Година	Број на превезени патници во 000	Број на превезени стока во 000 тони
2005	903	3,129
2006	1,011	3,800
2007	1,104	4,686
2008	1,448	4,206
2009	1,523	2,929
2010	1,512	3,097

Извор: Државен завод за статистика

Графикон 1. Тренд на превезени патници во 000 и превезена стока во 000 тони, 2005-2010 год.

Извор: Државен завод за статистика

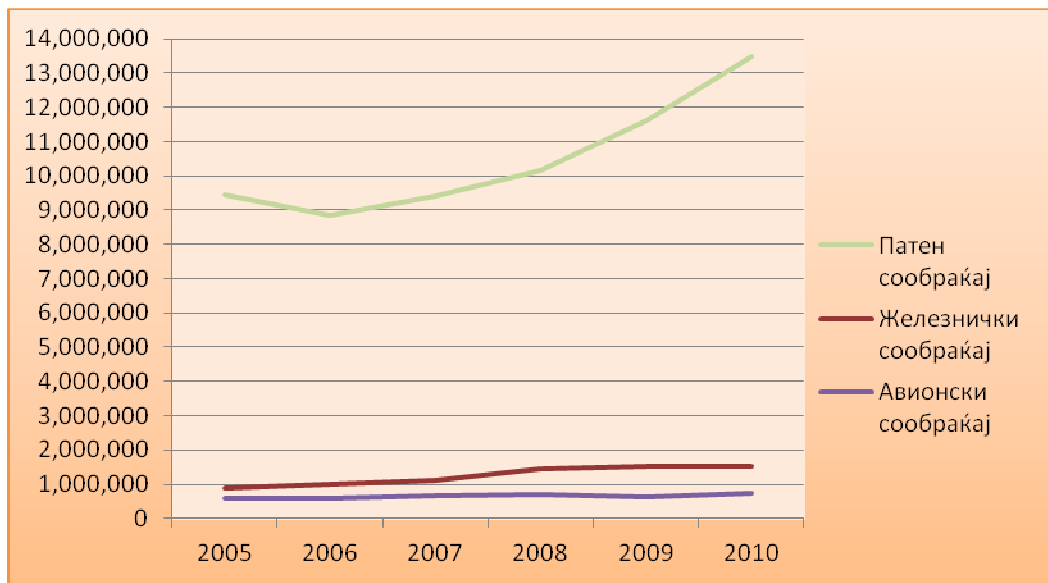
- Превезени патници со патен, железнички и авионски сообраќај

Табела 2. Превезени патници со патен, железнички и авионски сообраќај

Година	Патен сообраќај	Железнички сообраќај	Авионски сообраќај
2005	9,442,000	903,000	575,000
2006	8,862,000	1,011,000	592,000
2007	9,412,000	1,104,000	669,000
2008	10,147,000	1,448,000	694,000
2009	11,607,000	1,523,000	635,000
2010	13,474,000	1,512,000	726,000

Извор: Државен завод за статистика

Графикон 2. Тренд на превезени патници со патен, железнички и авионски сообраќај, 2005-2010 година

Графикон 2а. Превезени патници во 2010 година по видови сообраќај

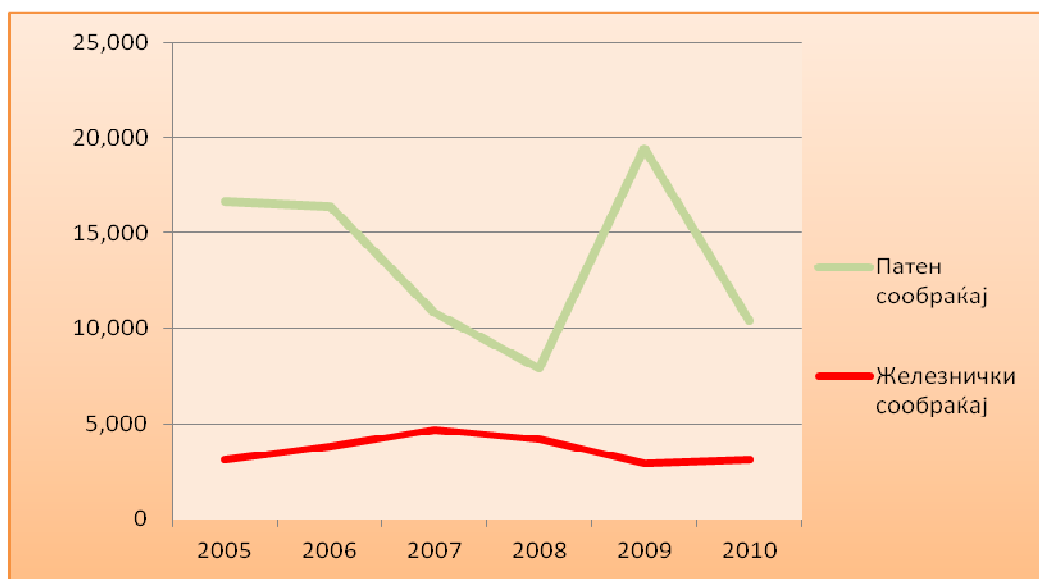
- Превезена стока во 000 тони со патен и железнички сообраќај

Табела 3. Превезена стока во 000 тони со патен и железнички сообраќај

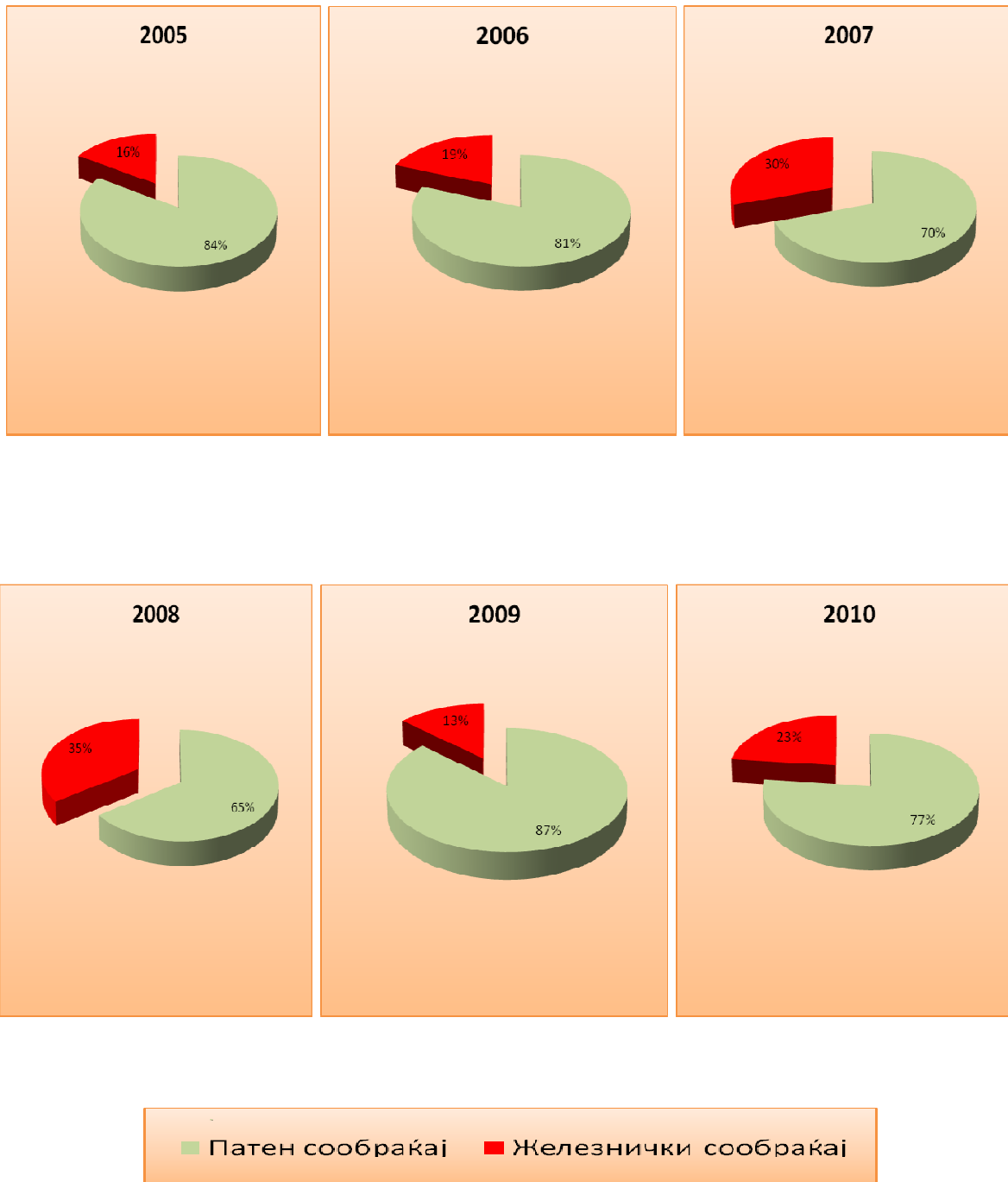
Година	Патен сообраќај	Железнички сообраќај
2005	16,665	3,129
2006	16,390	3,800
2007	10,856	4,686
2008	7,897	4,206
2009	19,466	2,929
2010	10,385	3,097

Извор: Државен завод за статистика

Графикон 3. Тренд на превезена стока во 000 тони со патен и железнички сообраќај

Графикон За. Превезена стока 2005 - 2010 година по видови сообраќај

Од анализата на претходно прикажаните податоци може да се донесат следните заклучоци:

- Граѓаните на Република Македонија во најголем број го користат патниот превоз кој бележи рапиден пораст споредено со железничкиот превоз;
- Превезената стока во копнениот превоз во 2010 година изнесувала 13.482 милиони тони од кои 77% била превезена со патен сообраќај, а само 23 % била пренесена со железнички сообраќај;
- Анализирајќи го трендот на движење на превезената стока со железници и патен сообраќај може да се заклучи дека од 2005 до 2008 година железничкиот превоз бележи зголемување на превозот на стоки, за разлика од патниот кој во истиот период бележи рапидно намалување. Во периодот пак од 2008 до 2010 година кога патниот превоз бележи пораст, железничкиот превоз не го следи ваквото зголемување, односно проширување на пазарните капацитети и истиот бележи благо опаѓање.

5. Извештај за реализација на Годишна програма за работа и развој на Агенцијата за 2011 година

1. Дозволи за вршење јавен железнички превоз и дозволи за управување со железничката инфраструктура

- 1.1. Во 2011 година до Агенцијата беше поднесено барање од страна на ЈП МЖ Инфраструктура Скопје за добивање дозвола за управување со железничката инфраструктура. Постапката за проверка на исполнувањето на условите согласно законот е во тек.
- 1.2. Агенцијата поведе постапка за проверка на усогласеноста на дозволата за вршење јавен железнички превоз на МЖ Транспорт АД Скопје со одредбите на Законот за железничкиот систем. Прибирањето на потребната документација е во тек.
- 1.3. Законот за железничкиот систем пропишува дека на територија на Република Македонија се признаваат дозволите издадени на превозници од надлежни органи на други држави во согласност со законодавството на Европската унија. За да можат компаниите да започнат со работа, мора покрај дозволата за вршење јавен железнички превоз, да поседуваат сертификат за сигурност издаден од Управата за сигурност во железничкиот систем и да склучат договор за пристап до железничката инфраструктура со управителот на инфраструктурата.

Во согласност со овие одредби, до Агенцијата беа поднесени документи (дозвола и полиса за осигурување) од страна на Словенске железници Подружница Алпе Балкан карго Скопје и ЛОКО ТРАНС ЛТМ Скопје (подружница на Чешки железници во Република Македонија). Согласно позитивните законски прописи кои се применуваат на територија на Република Македонија, како и директивите на ЕУ, постапката за верификација на документите е во тек.

2. Решавање по жалби на железничкиот превозник по актите донесени од управителот на инфраструктурата

2.1. Во текот на 2011 година, до Агенцијата **не беа поднесени жалби** од страна на железничкиот превозник по актите донесени од управителот на инфраструктурата, а во врска со објавата на мрежа, критериумите содржани во објавата на мрежа, процесот на доделување на инфраструктурни капацитети и постигнатите резултати, планот на наплата, висината или структурата на надоместокот за пристап до инфраструктурата кој се плаќа или треба да се плати и договорите за пристап согласно член 65 од Законот за железничкиот систем;

2.2. Во врска со објавата на мрежа 2011 година, на состанокот одржан на 12.04.2011 година, претставниците на ЈП МЖ Инфраструктура Скопје и МЖ Транспорт АД Скопје укажаа на низа проблеми во секојдневното работење кои се одразуваат негативно на финансиските резултати на двете компании. Проблемите се од техничка, организационо - техничка, сообраќајна природа и од надворешни причини за кои треба поширока соработка со институциите на државата (пр. кражби, царински процедури и сл.). Согласно Законот за железничкиот систем и надлежностите на Агенцијата, доколку постојат несогласувања помеѓу двете компании, а не можат да се надминат со меѓусебна соработка, истите може да го искористат правниот механизам пропишан со закон за поднесување жалби до Агенцијата. Во 2011 година како што беше посочено не беше поднесена ниту една жалба, што наведува на заклучок дека двете компании ги надминале постоечките несогласувања.

2.3. Во насока на подобрување на меѓусебната соработка на сите учесници во железничкиот сектор, Агенцијата во неколку наврати одржа состаноци со раководството на ЈП МЖ Инфраструктура Скопје, МЖ Транспорт АД Скопје, како и Секторот за железница при Министерството за транспорт и врски. Главни теми на овие состаноци беа искуствата од примената на објавата на мрежа, постапките за доделување на инфраструктурни капацитети, како и разгледување на проблемите кои произлегуваат од секојдневното работење.

Како резултат на овие состаноци, во декември 2011 година, под надзор на Агенцијата, беа водени преговори помеѓу двете компании и усогласени проблематичните прашања, по што следеше потпишување на Договорот за пристап до железничката инфраструктура и почеток на примена на новиот возен ред 2011/2012.

3. Контрола на квалитетот на услугите и почитувањето на правата на патниците

3.1. Агенцијата во 2011 година спроведе повеќе редовни проверки за контрола на квалитетот на услугите и почитување на правата на патниците кои ја користат железницата како превозно средство. Проверките беа извршени на повеќе патничките станици и во возови на различни релации.

При контролата на станиците беа констатирани непочитувања на дел од обврските кои произлегуваат од “Договорот за вршење јавна патничка услуга од јавен интерес во железничкиот превоз на патници и компензирање на дел од трошоците при давање на услугата за период од 2011-2013 година” односно констатирана е недоволна хигиена во станиците и непостоење на книга за жалби.

При извршената контрола во возовите во неколку наврати е констатирано дека возовите во одредени денови се со недоволен капацитет (викенд и празници). Евидентирани се отстапувања од возниот ред и недоволна хигиена во возовите. Патниците во возовите не се информирани за случаите на вонредни настани и прекини на железничката пруга.

За констатираната состојба беа информирани двете железнички компании со укажување за потреба од подобрување на истата.

3.2. Согласно Законот, Агенцијата има обврска да го следи пазарот на железнички услуги во Република Македонија. Како дел од таа обврска, Агенцијата во текот на 2011 година спроведе **Анкета за почитување на правата на патниците во превозот со железница и квалитетот на услугата**, преку 2 (два) структурирани прашалници на репрезентативен примерок од 1000 испитаници, во декември 2011 година, во возови кои сообраќаат на пругите во Република Македонија, како и на граѓани во повеќе градови во Република Македонија.

Со оглед дека Агенцијата и кон крајот на 2010 година спроведе анкета од ист тип, направена е споредба од добиените резултати, при што констатирано е следното:

Прашање 1: Зошто ја користите железницата како превозно средство?

%	2010	2011
Единствено превозно средство до вашата дестинација	11	7,8
Ви одговара возниот ред	16	18,8
Цената на патувањето е поволна	64	70,4
Услугата е квалитетна	3	0,2
Друго:	6	2,8

Евидентирано е дека 70,4% од испитаниците во 2011 година како главна причина за користење на железнички превоз ја истакнуваат цената (како најповолна во однос на останатите превозни средства-автобус, организиран меѓуградски превоз со такси или комбе). На 18,8% им одговара возниот ред, а 7,8 % се изјасниле дека возот е единствено достапно јавно превозно средство (**индикативно е дека дури и на вакви места во недостаток на услуга, патниците нашле решение со што трајно се изгубени како корисници на железнички услуги**). По однос на ова прашање, 1,8% од испитаниците посочиле на други причини, но не навеле кои се тие. Само 0,2% го избраа возот заради квалитетот на услугата.

Прашање 2: Дали од Македонски железници Транспорт АД Скопје сте информирани за Вашите права како патник?

%	2010	2011
a) Целосно сум информиран	16	14,4
b) Делумно сум информиран	44	38,4
c) Не сум информиран	40	46,4

При анкетирањето е утврдено дека само 14,4 % се изјасниле како “целосно информирани” (се информираат единствено преку објавениот возен ред).

Прашање 3: Дали Вашето патување започнува на време?

	2010	2011
На време	43	28,8
Со задоцнување од 15 минути	27	28,2
Со задоцнување над 15 минути	15	15,6
Со задоцнување над 30 минути	15	5,0
Вкупно		77,6
Неодговорени		22,4

Вкупно 43,8% од испитаниците одговориле дека патувањето им започнало со задоцнување од или над 15 минути, додека 5% од испитаниците се изјасниле дека патувањето

започнало со задоцнување од над 30 минути. Евидентен е пад на процентуалната застапеност на оние патници кои го започнале своето патување на време од 43 % на 28,8 %. Според овие резултати, процентот на задоцнување при почетокот на патувањето се доближува до податокот – скоро половина од возовите да доцнат уште на почетните станици. Индикативно е дека 22,4% не го одговориле ова прашање.

Прашање 4: Дали возот на вашата дестинација е:

	СРЕДНА ОЦЕНКА	2010	2011
а.	Означен	2,83	2,11
б.	Осветлен	3,20	3,08
в.	Загреан во зимски услови	2,36	2,35
г.	Има ли доволен капацитет на седишта според потребите на патниците	2,22	2,29
д.	Чист(хигиена во вагоните и санитарните јазли)	1,79	1,85

Овие показатели јасно укажуваат на фактот дека е потребно генерално подобрување особено во делот на чистотата - хигиената која е се уште оценета како недоволна. Назначуваме дека ова се дел од услугите кои Македонски железници Транспорт АД Скопје ги има земено како обврска при потпишување на Договорот за услуги од јавен интерес.

Единствено информациите за Возен ред и услови за најниски цени за патување (Попусти по категории) се оценети како достапни со просечна оцена од 3,07, што е воедно и највисока оцена во поглед на оценуваните фактори на задоволство (скала на оценување 1-5).

Прашање 5: Дали сте запознати со постапката за жалба доколку не сте задоволен со услугата?

	%	2010	2011
а.	ДА	18	15
б.	НЕ	82	85

Забележано е зголемување на процентуалната застапеност на испитаници кои одговориле негативно на ова прашање т.е. 85% се изјасниле дека не се запознаени со постапката за поднесување на жалба, односно дека 15% се запознаени со можноста за поднесување жалба. Исто така, само 16 патници од вкупниот број кои одговориле на ова прашање, се изјасниле

дека имаат искуство со поднесување жалба заради доживеано незадоволство од патувањето и од користењето на услугите на железницата.

Прашање 6: Како би го оцениле квалитет на услугите кои ги добивате при патување со Македонски железници Транспорт АД Скопје?

	2010	2011
СРЕДНА ОЦЕНКА	2,1	2,1

Генерално, според добиените резултати од 2010 и 2011 година, нема значајни отстапувања во поглед на оценката за квалитетот на услугите кои патниците ги добиваат при патување со Македонски железници Транспорт АД Скопје.

При споредба на добиените податоци од испитаниците по градовите по случаен избор, добиени се следните резултати:

Прашање 1: Со кое превозно средство најчесто патувате?

Превозно средство %	2010	2011
Автобус	30	28,7
Воз	25	37,5
Автомобил	37	28,3

Прашање 2: Дали сте информирани за правата на патниците во железничкиот превоз?

%	2010	2011
Целосно сум информиран	16	12,8
Делумно сум информиран	43	32,5
Не сум информиран	41	54,7

Најголемиот број од испитаниците во 2011 година (54,7%) не се информирани, 32,5% се само делумно информирани, а само 12,8% се изјасниле како целосно информирани за правата на

патниците во железничкиот превоз. Или ако се анализираат двете групи се добива исклучително висок процент од 87,2% кои се недоволно информирани.

Патниците укажуваат дека до информациите доаѓаат преку интернет - 23% (со укажување дека е неопходно навремено ажурирање на веб страната на МЖТАД), преку огласна табла - 18% или пак дека се усно информирани од вработените во МЖ - 14,6%.

Преку анализата на овој анкетен прашалник, посочени се прашања/проблеми на кои МЖ треба да посвети поголемо внимание:

Р.б.	Прашање/проблем	процент
1	Зголемена хигиена во патничкиот простор	50,1%
2	Зголемена хигиена во санитарните простории	46,3 %
3	Воведување на брзи и директни линии	41,1%
4	Реновирање на внатрешноста	39,7%
5	Зголемена услужливост на вработените и персоналот	33,7%
6	Апликации на мобилни телефони	32,5%
7	Резервации и купување на билети преку интернет	31,9%
8	Зголемено ниво на услуги и информираност	30,3%
9	Воведување на приградски линии	26,1%

Сите овие гореспоменати препораки, како и мноштвото други кои се потенцирани во дескриптивната анализа на резултатите од анкетното истражување, укажуваат на неминовната потреба за поблиска комуникација меѓу давателите и корисниците на услугите, а со цел зголемување на задоволството од квалитетот на услугите во јавниот железнички превоз.

Финалниот извештај од спроведната анкета за почитување на правата на патниците во превозот со железница е доставен за натамошно постапување до МЖ Транспорт АД Скопје и ЈП МЖ Инфраструктура Скопје.

4. Тековни активности на Агенцијата во 2011 година

4.1. Во текот на 2011 година, беа одржани 15 седници на Управниот одбор на Агенцијата, на кои Управниот одбор расправаше и одлучуваше согласно надлежностите предвидени со Законот за железничкиот систем;

4.2. Во рамките на својата надлежност за обезбедување транспарентна, недискриминаторска и законска наплата на надоместокот за пристап до инфраструктурата кој е утврден од управителот на инфраструктурата, Агенцијата во соработка со Министерството за транспорт и

врски и ЈП МЖ Инфраструктура Скопје подготви информација за структурата на трошоци на таксата за пристап до железничката инфраструктура и истата ја достави до Европската Комисија преку Секретаријатот за европски прашања;

4.3. Агенцијата активно учествува во реализација на Проектот “Поддршка на реформите во железницата на Република Македонија” финансиран од Европската Банка за Обнова и Развој. Истиот се очекува да биде финализиран во почетокот на април, 2012 година;

5. Развојни активности на Агенцијата во 2011 година

5.1. Во периодот од 15-ти до 17-ти февруари 2011 година, Агенцијата ја реализира одобрената во 2010 година ТАИЕХ² Студиска посета во Хаг, Кралството Холандија на тема “Механизми и критериуми за финансирање проекти за железничка инфраструктура заради дефинирање на индикатори за квалитет како прв чекор во потпишување на повеќегодишни договори помеѓу Владата на Република Македонија и железничката инфраструктурна компанија и развој на модели за дефинирање на индикатори за квалитет заради утврдување на PSO”;

5.2. Заради зајакнување на капацитетите на Агенцијата, во периодот од 11-ти до 15-ти јули 2011 година, беше реализирана одобрената во 2010 година ТАИЕХ Студиска посета во Виена, Република Австрија. Темата на студиската посета беше “Агенцијата како тело кое постапува по жалба и жалбена постапка”. Во текот на престојот, беа одржани работни состаноци со Регулаторната агенција за железница Schinen Control, експерти од Управителот на железничката инфраструктура ÖBB Infrastruktur, како и со Секретарот на асоцијацијата Koridor X PLUS. Во текот на посетата Агенцијата ја презентираше правната рамка, своите надлежности и активностите од 2009 до 2011 година;

5.3. Во периодот од 04-08.07.2011 година во организација на Секретаријатот за европски прашања, претставници на Агенцијата учествуваа на првиот дел од обуката “Транспортна политика на ЕУ”. Претставниците на Агенцијата на обуката имаа свои презентации за моменталната состојба во железничкиот сектор во Република Македонија и улогата и надлежностите на Агенцијата на железничкиот пазар во Република Македонија. Вториот дел од обуката се одржа во Брисел во текот на септември 2011 година (17-23.09), а средствата за обуката беа покриени од страна на Секретаријатот за европски прашања при Владата на Република Македонија;

² ТАИЕХ е инструмент за техничка помош и размена на информации менаџиран од страна на Генералниот директорат за проширување (Directorate-General Enlargement) на Европската унија.

5.4. Агенцијата и во 2011 година соработуваше со Европската Агенција за Железници (ERA) и зема учество на работилницата од областа на сигурноста и интероперабилноста во железничкиот систем, а во организација на Министерството за транспорт и врски (22-23.02.2011 година), како и на семинар во организација на ERA на тема – национално тело за истраги (18-19.10.2011 година).

5.5. Имајќи ја предвид финансиската состојба на Агенцијата, заради ненаплатените побарувања од МЖ Транспорт АД Скопје и ЈП МЖ Инфраструктура Скопје, Агенцијата не беше во можност да обезбеди нови вработувања за целосна реализација на активностите предвидени со годишната програма за работа и развој за 2011 година. Овие вработувања беа одобрени на 12 седница на Владата на Република Македонија одржана на 06.09.2011 година. Истите е планирано да се реализираат во текот на 2012 година;

6. Изработка на студии, елаборати, анализи, анкети, мислења и предлози

6.1. Согласно годишната програма за работа и развој за 2011 година, Агенцијата предвиде изработка и реализација на:

- Студија за утврдување критериуми за економска анализа заради постигнување економска рамнотежа на договорот за јавна услуга,

- Методологија за нивелирање на критериумите за квалитет и утврдување на ефектите на истите во врска со наплатата на таксата за пристап.

Меѓутоа, заради ненамирените обврски кои ЈПМЖ Инфраструктура Скопје и МЖ Транспорт АД Скопје ги имаат кон Агенцијата, оваа активност не беше реализирана и истата се префрла за реализација во годишната програма за 2012 година.

6.2. Агенцијата согласно законските надлежности спроведе анализа на пазарот на железничките услуги и анкета за почитување на правата на патниците во превозот со железница. Наодите од анкетата и анализата се презентирани во овој извештај.

7. Соработка со национални државни органи и регулаторни тела

7.1. Агенцијата активно соработуваше со државните органи во Република Македонија, пред се со Министерството за транспорт и врски, од причина што активностите на Агенцијата кои се предвидени со Законот за железничкиот систем и директивите на ЕУ се во корелација со активностите што ги извршува Министерството за транспорт и врски. Од тие причини, Агенцијата редовно контактира со надлежните од Министерството за транспорт и врски, заради координирање на активностите и обезбедување континуитет во работата. Во таа насока, Агенцијата достави свое мислење до Министерството за транспорт и врски во однос на:

- Предлог на Законот за дополнување на Законот за договорите за превоз во железничкиот сообраќај,
- Предлог текстот на Договорот за регулирање на меѓусебните права и обврски за обезбедување и реализирање на финансиски средства наменети за железничката инфраструктура, меѓу Владата на Република Македонија и Јавното претпријатие за железничка инфраструктура Македонски железници – Скопје,
- Предлог измените на Законот за железнички систем,
- Предлог на Законот за изменување и дополнување на Законот за сигурност во железничкиот систем.

7.2. Претставници на Агенцијата учествуваа на седмиот состанок на Поткомитетот за транспорт, животна средина, енергетика и регионален развој помеѓу Република Македонија и Европската Унија во рамките на Комитетот за Стабилизација и Асоцијација што се одржа на 10-11.02.2011 година во Скопје. За овој поткомитет, Агенцијата подготви презентација за структурата на трошоците кои влегуваат во таксата за пристап на железничката мрежа, како и за постапката за издавање дозволи за вршење јавен железнички превоз;

7.3. Агенцијата соработуваше со Секретаријатот за Европски Прашања во врска со Поглавјето 3.14.2 (Железнички сообраќај) од НРАА;

7.4. Агенцијата оствари континуирана билатерална соработка со Регулаторната Агенција за Пошти, Регулаторната комисија за енергетика и Регулаторната Агенција за електронски комуникации, заради размена на информации и мислења поврзани со прашања од интерес за двете страни;

7.5. Агенцијата учествуваше со своја презентација “Независно регулаторно тело за обезбедување транспарентност и недискриминаторско работење на сите учесници кои обезбедуваат железнички услуги во Република Македонија” на Првиот Меѓународен Саем за Транспорт и Логистика во организација на Скопски Саем во периодот 05-08.10.2011 година;

8. Соработка со меѓународни органи и организации, како и со странски регулаторни тела од областа на железниците

8.1. Агенцијата во 2011 година учествуваше на двата полугодишни состаноци на регулаторните тела за железници на Европската Унија и Македонија и Хрватска, а во организација на Директоратот за транспорт и мобилност (DG MOVE) на Европската комисија. Секоја од земјите ги презентира случувањата, напредокот и проблемите во железничкиот сектор во областа на своето работење;

8.2. Агенцијата оствари учество на работниот состанок на регулаторните тела за железници од земјите на ЕУ и Република Македонија и Република Хрватска организирана од страна на DG MOVE на Европската Комисија, а во врска со Recast of the First Railway Package – Дополнувања и измени на Првиот Пакет Железници (18.03.2011 година; Брисел, Белгија).

8.3. Претставници на Агенцијата учествуваа на втората работна средба на регулаторните тела за железници од регионот која се одржа во Загреб, Хрватска во периодот од 19-20.05.2011 година. На средбата беше потпишана Заедничка изјава за соработка меѓу регулаторните тела за железници на Македонија, Србија, Хрватска, Босна и Херцеговина, Црна Гора, Албанија и Косово;

8.4. Во периодот 19-20.05.2011 година во Загреб, Република Хрватска, под покровителство на проектот EcoRails, се одржа работилница на тема “Енергетска ефикасност и еколошки критериуми при купување на железнички возила и обезбедување на железнички услуги” на која свој претставник имаше и Агенцијата;

8.5. Во периодот од 8-9.06.2011 година во Тирана, Албанија и 27-28.10.2011 година во Загреб, Хрватска се одржаа состаноци на работната група за железница при SEETO, на која присуствуваа претставници на министерствата за транспорт на земјите членки на SEETO, инфраструктурните компании и регулаторните тела на Македонија и Хрватска. Претставникот на Агенцијата имаше презентација за работењето и тековните активности на Агенцијата;

8.6. На 09.06.2011 година, во Хаг, Холандија се одржа средба на регулаторните тела за железници, кои потпишаа меморандум за формирање на работна група IRG Rail. Покрај Република Македонија, членки на IRG Rail се и регулаторните тела на Австрија, Хрватска, Данска, Естонија, Франција, Германија, Унгарија, Летонија, Луксембург, Холандија, Норвешка, Шведска, Швајцарија и Велика Британија.

Активностите на Агенцијата во IRG Rail се насочени во рамките на следните области:

- Мониторинг на пазарот на железничките услуги;
- Такса за пристап до железничката инфраструктура;
- Коридори за товарен сообраќај;
- Економска рамнотежа и
- Recast (изменување на директивите од првиот пакет железница).

Целта на оваа група на регулаторни тела е на експертско ниво да се интензивира соработката помеѓу регулаторите во Европа, која пак ќе придонесе за промовирање на одржлива и ефикасна конкуренција во железничкиот сектор и развој на Европскиот железнички пазар. Отворена е и веб страна <http://irg-rail.eu/> со подетални информации за работењето и активностите на IRG Rail.

Агенцијата подготви почетен (теоретски) материјал за иницирање постапка за мониторинг на пазарот на железнички услуги и структура на спроведување на истражувањето.

**Агенција за регулирање
на железничкиот сектор
Директор**

Никола Димитровски